

هم سایه انقلاب

■ یادنامه شاعر مردمی
انقلاب، میرزا علی زیرک
■ به ضمیمه منتخب
اشعار
■ انتشارات راهیار
■ ۲۰۰ صفحه
■ ۲۲ هزار تومان

شعر میرزا علی، بی آن که پیچیدگی‌های فلسفی نما و پیرایه‌های دل‌آزار شعری پرمدعا را داشته باشد، انعکاس‌دهنده صاف و ساده و صادق باورها و احساسات مردمی بود که با آن‌ها زندگی می‌کرد. ادبیاتش، رنگ مردم داشت. کاری می‌کرد که مردم کوچه و بازار، معارف و آرمان‌ها و شعارهای انقلاب را به آسانی بر زبان جاری کنند. در کنار این‌ها، رویکردش در شعر، محدود و محصور به موضوعات صرفاً سیاسی نبود.

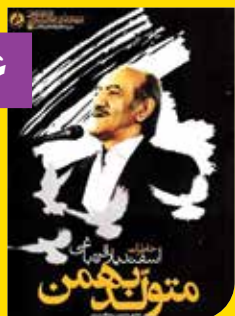
شهید فرهنگ

■ شهید سیدمرتضی
آوبنی در آینه خاطرات
■ انتشارات راهیار
■ ۱۷۶ صفحه
■ ۲۰ هزار تومان

این کتاب روایت ۱۵۱ خاطره متفاوت از دوره‌های مختلف زندگی سید شهیدان اهل قلم است که توسط بستگان، دوستان، هم‌کاران، هم‌راهان و هم‌فکران شهید بیان شده است. در ابتدای کتاب هم زندگی خودنوشت شهید آوبنی می‌آید و در انتها هم گزیده سخنان رهبر معظم انقلاب در دیدار با خانواده شهید (در تاریخ ۱۳۷۲/۲/۲) آمده است. اولین ویژگی خاص این کتاب نسبت به بقیه کتاب‌های مشابه، تنوع و تکثر خاطرات از این شخصیت برجسته و نظریه‌پرداز فرهنگی است.

متولد بهمن

■ خاطرات اسفندیار
قره‌باغی
■ روح‌الله رشیدی
■ انتشارات راهیار
■ ۲۴۰ صفحه
■ ۱۰ هزار تومان

صدای اسفندیار قره‌باغی دیگر این روزها با یک پدیده جهانی پیوند خورده است؛ پدیده استیکارستیزی. این صدا، واسطه و حامل شاخص‌ترین قطعه موسیقایی ضد استیکاری عصر ماست؛ همو که سرود جاودانه «آمریکا ننگ به نیرنگ تو» را در موقعیت خاص سال ۱۳۵۹ خواند. کتاب «متولد بهمن» از سری کتاب‌های تاریخ شفاهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، حاصل ۲۰ ساعت گفت‌وگوی روح‌الله رشیدی با اسفندیار قره‌باغی است.

ایرانی سلاح را به‌عنوان واسطه بفرستیم، بلکه این پیشنهاد آقای قربانی فر بود و نه درخواست ما. ایران به دلیل نیازی که بعد از فتح خرمشهر به موشک داشت، در دنیا به دنبال خرید قاچاق موشک «هاگ» و «تاو» بود و چند بار این موشک‌ها را خرید... آمریکا متوجه شد که ایران در حال تهیه موشک به‌صورت قاچاق است. سازمان اطلاعات آمریکا تصمیم گرفت از این وضع بهره برد و به ایرانی‌ها نزدیک شود. ارزیابی و نتیجه‌گیری آن‌ها از این موضوع، فراتر از واقعیتی بود که در ایران رخ داد. به این دلیل اشتباه کردند و مک‌فارلین را فرستادند. اصلاً وقتی مک‌فارلین به ایران آمد، آیت‌الله هاشمی تعجب کرد و انتظار نداشت او در هوایما باشد؛ فکر می‌کرد یکی از مقامات عالی‌رتبه آمریکا می‌آید، نه مک‌فارلین... ما تصمیم نگرفتیم از ماجرای مک‌فارلین برنامه‌ای سیاسی را پیش ببریم؛ آمریکایی‌ها تصمیم گرفتند از فروش اسلحه به ایران بهره سیاسی ببرند و کانال سیاسی باز کنند. در واقع تلاش آقای کنگرلو [مشاور امنیتی نخست‌وزیر] و اشتیاق آمریکا برای باز کردن کانال سیاسی با ایران، موجب موفقیت در این ماجرا شد. برخی می‌گویند آقای قربانی فر آمریکایی‌ها را فریب داد و به ایران آورد اما من فکر نمی‌کنم آقای قربانی فر این کار را کرده باشد. حیات او به آمریکایی‌ها بستگی داشت... او فردی نبود که خطر کند و ضد آمریکا عمل کند. آیت‌الله هاشمی در سخنرانی ۱۳ آبان ۱۳۶۵ گفت که دلایل اسلحه سر آمریکا را کلاه گذاشتند. این موجب شد کانال اول قطع شود و آن‌ها سراغ فرزند برادر آیت‌الله هاشمی بروند و کانال دوم ایجاد شود اما همین قربانی فر بعد از افشای ماجرا، تا یک سال بعد هم کار دیپلماتیک انجام می‌داد... بی‌شک، ماجرای مک‌فارلین افتخاری برای آیت‌الله هاشمی است. یک شخص از طرف ایران، کل سیستم اطلاعات و وزارت خارجه و امنیت ملی آمریکا را بازی می‌دهد و ایران پیروز می‌شود. به همین دلیل مک‌فارلین بعد از مدتی اقدام به خودکشی کرد... نظر امام هم همین بود که ماجرای مک‌فارلین برای ایران افتخار و برای آمریکا شکست است؛ لذا ایشان از قدرت خودشان استفاده کردند و اجازه ندادند مجلس برای ماجرای مک‌فارلین تهاجم کند.»

خاطراتی از جبهه مقاومت و سپاه قدس

در نهایت در بخش پنجم با عنوان «حزب‌الله و سوریه» خاطرات مرتبط با این سرفصل آورده شده است. آشنایی با جریان فلسطین و لبنان، شکل‌گیری جریان مقاومت حزب‌الله، آشنایی با شهید سیدعباس موسوی، شهادت او، تحلیل ماجرای درگیری امل با حزب‌الله لبنان، آشنایی با سیدحسن نصرالله و بیان ویژگی‌های مثبت او، آشنایی با شهید عماد مغنیه و ویژگی‌های رفتاری و تئوری امنیت ویژه او، ضعف اسرائیلی‌ها در کشف رمز اطلاعات حزب‌الله، دیدارهای عماد مغنیه با علمای عارف ایران، تحلیل جنگ ۳۳ روزه، تحلیل سوریه زمان حافظ اسد و جانسین او، تحلیل مسائل مرتبط با معارضان سوری و ناآرامی‌های این کشور، موضع حافظ اسد در جنگ عراق و ایران و نقش جمهوری اسلامی در ایجاد مردم‌سالاری در سوریه از مهم‌ترین مطالب این بخش است. هم‌چنین ذکر خاطراتی از سپاه قدس، روند شکل‌گیری جریان تکفیری و تأثیرگذاری راهبردی شهید سردار حاج قاسم سلیمانی از مطالب جالب این بخش است. در ضمیمه کتاب هم مجموعه‌ای از عکس‌های مرحوم شیخ‌الاسلام با سیاست‌مداران در مقاطع و مناصب مختلف آورده شده که بر جذابیت آن افزوده است. در پایان کتاب نیز چند نمونه اسناد مرتبط با مرحوم شیخ‌الاسلام آورده شده که از جمله آن‌ها می‌توان به احکام او برای آغاز به کار در مناصب مختلف اشاره کرد.

وقتی مک‌فارلین به ایران آمد، آیت‌الله هاشمی تعجب کرد و انتظار نداشت او در هوایما باشد؛ فکر می‌کرد یکی از مقامات عالی‌رتبه آمریکا می‌آید، نه مک‌فارلین... ما تصمیم نگرفتیم از ماجرای مک‌فارلین برنامه‌ای سیاسی را پیش ببریم؛ آمریکایی‌ها تصمیم گرفتند از فروش اسلحه به ایران بهره سیاسی ببرند و کانال سیاسی باز کنند. در واقع تلاش آقای کنگرلو [مشاور امنیتی نخست‌وزیر] و اشتیاق آمریکا برای باز کردن کانال سیاسی با ایران، موجب موفقیت در این ماجرا شد

برخی فعالیت‌های دانشجویان در لانه اشاره کرده و معتقد است اگر حضرت امام با دانش جوان همراهی نمی‌کرد و اگر ملت نیز از این جریان پشتیبانی نمی‌کردند، حرکتی که دانش جوان آغاز کردند، به تسخیر لانه منجر نمی‌شد و در واقع امام بود که تسخیر لانه جاسوسی را رسمی کرد و آن روز را «روز ملی مبارزه با استکبار» اعلام کرد. شیخ‌الاسلام در ادامه این بخش درباره نقشه عملیات طبس صحبت می‌کند. اشاره به یافتن سندی تاریخی مربوط به بنی‌صدر و ارتباط او با آمریکا یکی از نکات جالبی است که در این بخش توضیح داده شده است.

عنوان بخش سوم «سازمان‌دهی وزارت امور خارجه تا شهادت رجایی» است که در آن مرحوم شیخ‌الاسلام خاطرات خود را از مذاکرات الجزایر و کار با بهزاد نبوی، نخست‌وزیری و بولتن و خدمت در نخست‌وزیری بیان می‌کند. از جمله مباحث جالب این بخش توصیف ویژگی‌های شهید رجایی، خودسازی او و شیوه مدیریتی او و نیز شیوه تعامل شهید رجایی با قوه مقننه است. هم‌چنین بیان خاطرات مرتبط با اشتغال در معاونت سیاسی و مناطق مختلف آن، توصیف شیوه مدیریتی خود مرحوم، خاطرات مرتبط با جبهه پایداری عرب، نامه امام به گورباچف، سفارت در سوریه و نمایندگی در مجلس از دیگر مطالب این بخش است.

درایت حکیمانه امام

شیخ‌الاسلام درباره نامه امام به گورباچف می‌گوید: «نامه حضرت امام به گورباچف که به وزارت خارجه رسید، چهل‌پنجاه صفحه دست‌نویس بود. سه‌چهارتا خط خوردگی هم بیشتر نداشت و معلوم بود قلم را گذاشته و یک‌بار نوشته‌اند. آقای ولایتی گفتند: حضرت امام چنین نامه‌ای نوشته و گفته‌اند این را به شوروی‌ها بدهید. همه نشستیم و شور کردیم که نامه تندی است و به روس‌ها برمی‌خورد. آن‌ها برای خودشان ابرقدرتی هستند... خلاصه در شورای معاونین وزارت امور خارجه با هم مشورت کردیم و به این نتیجه رسیدیم که اگر حضرت امام اجازه بدهند کمی صبر کنیم، بعد نامه را بدهیم. از طریق حاج احمدآقا، خدا رحمت‌شان کند، این حرف را خدمت امام منتقل کردیم. امام فرموده بودند: نخیر! دیر هم شده، زود بفرستید. ما مثلاً فحول وزارت امور خارجه بودیم که به نتیجه رسیدیم نباید نامه را بدهیم؛ ولی حضرت امام فرمودند دیر شده و بعداً دیدیم همین‌طور است.»

شکست آمریکا و پیروزی ایران در ماجرای مک‌فارلین

بخش چهارم «سفیر قدس» به «دفاع مقدس» اختصاص دارد و خاطرات مرتبط با جنگ تحمیلی، دیپلماسی ایران در جنگ، فتح فاو، تغییر در معادلات بین‌المللی، قطع‌نامه ۵۹۸، عمل‌کرد دستگاه دیپلماسی بعد از پذیرش قطع‌نامه، فشار بین‌المللی بر نظام اسلامی، دستاورد مجلس اعلاای انقلاب اسلامی عراق برای ایران، روابط جمهوری اسلامی با دوستان عراقی، تأثیر دستگاه دیپلماسی ایران در ارتباط با دولت وقت عراق و حج خونین در آن بیان شده‌اند. در این بخش سیاست خارجی ایران در زمان جنگ مورد تحلیل قرار گرفته و به این سوال که آیا در آن مقطع جمهوری اسلامی رویکرد واقع‌گرا داشته یا آرمان‌گرا، پاسخ داده شده است. مرحوم شیخ‌الاسلام در این بخش درباره ماجرای مک‌فارلین می‌گوید: «در پاسخ به این که چرا آمریکا حاضر شد معاون شورای امنیتش، رابرت مک‌فارلین را به ایران بفرستد، باید گفت شکی نیست آن‌ها فریب تعدادی دلال ایرانی را خوردند. آمریکایی‌ها به سیستم ایران اطمینان نداشتند، لذا کانال مخفی را انتخاب کردند. این گونه نبود که ما دنبال آمریکایی‌ها برویم و آقای منوچهر قربانی فر [دلال

